

TISZÁNTUL

HAJDU-, SZABOLCS-, SZATMÁR- ÉS BEREGRVARMEGYÉK FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

A kiszgazda probléma

Sokan élesen kifogásolják, hogy a mai küzdelemben, ami a népjogok jegyében indult, egyik oldalt a gyűlölködés, másik oldalt pedig a legitimizmus születt bele. Szerintük ma is úgy áll a helyzet, hogy a falu problémája az, amelyik a gyűlölködéstől és a másodlagos céloktól távol állott, tiszántuli társadalmat érdekli.

A falu problémája egyúttal a város problémája is, mert agrár államban a falu sorsa össze van kötve a városi lakosság sorsával.

A kormánynak jelentős intézkedése volt a gazdavédelem kérdésének további rendezése, amelynek során most már a végrehajtási intézkedések megtörténtek, egyes konkrét ügyekben az új jogszabályok nyertek alkalmazást. Sajnos ezzel a kérdéssel ma a szakkörök és politikai pártok nem foglalkozhatnak. Így történt, hogy több gazda és politikai a Debreceni Függetlenségi Körben október 31-re szakértekezletre hívta össze azokat, akiket ez a probléma érdekel, akik másfelől ebben a fennforgó esetleges hiányokra rá tudnak mutatni.

Az értekezlet intézősége a gazdavédelmi kérdésen kívül két problémát vegyít bele a tárgyalások anyagába.

Az egyik a háztulajdonosok rettenetes súlyos válsága egyfelől a rendkívüli köztartozások miatt, másfelől azért, mert magán adósságok terén a háztulajdon kötelezettségei szempontjából túlzott mértékben lett a bankok által igénybe véve.

Másik probléma a birtok probléma. Akié a föld, azé az ország. Minél erősebb a nép, amely a földet műveli és minél inkább magának vallja azt, annál erősebbek az ország anyagi erő forrásai. Nálunk a birtok megosztás kedvezőtlen. A telepítési akció jóakaratu törekvés, de nem bir eredményt elérni. Ezt a kérdést egészen komolyan likvidálni kell. Tul sok a nagybirtok, tul sok földet művelnek olyat, amely fában szegény országunkban inkább erdő gazdálkodás céljaira valók. A birtok megosztás egészséges keresztül vitele elkerülhetetlen és ebben a tekintetben kitűnően mondta Rakovszky Tibor országgyűlési képviselő azon a bizonyos körmendi beszámolón, hogy a legitimizmus nem jelentheti, hogy megmervitsek a mai birtok-megosztási helyzetet. Azoknak, akiknek elsődleges szempontjuk, hogy Ottót Magyarországra behozzák, azoknak kell a birtok megosztás terén jó példával elől járniuk. Ezek azok a problémák, melyek október 31-én szakértekezleten Debrecenben a Függetlenségi Körben a tárgyalás anyagát képezik.

A politikai helyzet

Ilyen címen is akarunk nyilatkozni a „Tiszántul” hasábjain. Röviden beszámolni erről országos, tiszántuli és debreceni vonatkozásban.

A körmendi beszéd és a független kiszgazdapárt vezérének Körmenden való szerepése új helyzetet teremtett. A szabads király választó oldalról is felsorakoznak azok, akik ezt a problémát nem óhajtják az események tengelyébe beállítani. Egyfelől, — mert nincs annak külpolitikai indoka, s mert az államfő hatalmáról szóló törvény most rendezte életfogytiglan az ország kormányzásának kérdését. E pontra nézve nem tudjuk mi a véleménye a miniszterelnöknek, de a legitimista gondolat körül gruppirozódó rétegeknél a demokratikus és szociális elgondolás megoldására bizonyos tekintetben teljesen megnyugtató biztosíték nincsen. Félő, hogy a körmendi események a szélsőségek egyesítésére szolgálnak.

Kétségtelenül legnehezebb a Darányi kormány helyzete. Magunk részéről nem tudjuk megállapítani, hogy Darányi szabads király választó-e, vagy legitimista? A kormánynak hivatalos álláspontja a trónfosztó törvényen nyugszik, de hogy egyénileg a miniszterelnök álláspontja mi, nem tudjuk. Különösen nem tudjuk ebben a kérdésben, hogy ő is átmenetinek tekinti e a jelenlegi főhatalmi intézkedéseket, amely esetben most már a politikai élet homlokterébe beállítható a legitimista probléma?

Fontos e az új felsőház, amelyet az alsóházzal egyenjogositani akarának azon a címen, hogy az a biztosíték a titkos választó jogos, még eddig meg nem alakult parlamenttel szemben.

Nézetünk szerint a felsőház egyenjogosításának a parlamentáris elvekkel össze nem fér, példa erre Anglia. Már csak azért sem helyes, mert az egyenjogú felsőház sohasem a titkos választó jogos parlamenttel szemben szolgál biztosítékul, hanem tekintettel arisztokratáink állásfoglalására, biztosíték lesz és fellegvára lesz a Habsburg legitimizmusnak.

Kérdés az is, hogy a Darányi kormány tudja-e a titkos választó jogot megszavaztatni, vagy pedig benyújt egy választójogi tervezetet és azután átadja helyét másnak, akít ígéret nem terhel.

Tiszántuli vonatkozásban még súlyosabb problémák előtt áll a

Tiszántul társadalma. Nem tudja mit csináljon. Egyfelől döngeti kapuját a nyilas agitáció, másfelől a Tiszántul nem legitimista és így helyzete rendkívül nehéz. A Tiszántulv a függetlenségi és kiszgazda gondolat együttesen fogta meg a néprétegeket. Ha a függetlenségi gondolat elmarad, a helyzet csak súlyosbodik, mert hiszen a nép máról holnapra legitimistává átvedleni nem tud, sokkal konzervatívabb nem volt. A tiszántuli részre megnyugtató volt Gaál Gaszton, dr. Hegymegi Kiss Pál, Hunyadi gróf féle megegyezés, amely szerint a magyar népmozgalmakba másodlagos célokat mindaddig nem vegyitene, míg a nép önrendezési jogát meg nem kapja.

Debrecenben az Auer Pál által kezdeményezett akciónak meg van a teljes sikere. A Függetlenségi Körbe székelő független kiszgazda pártot feloszlatták, mert nem voltak hajlandók Juhász Nagy Sándorral és társaival együtt dolgozni és ma már a független kis-

gazdapárt vasárnap óta a Reform Társaságban székel, elnöke Öry István, ügyvezetője Dr. Szabó Ferenc, vezére és lelke pedig Juhász Nagy Sándor. Míg a függetlenségi körben a független polgári párt székel és várja ezen zavaros helyzet kitisztázódását.

A Független Kiszgazdapártnak Debrecenben sajtóorganuma is van, ez a „Debreceni Független Ujság”, amelybe Juhász Nagy Sándor be is társult a független kiszgazdapárti központ helyesléseivel.

Akik mindezekhez nem nyugodnak bele akaratlanul is kénytelenek eltávolodni attól a népmozgalomtól, amely tiszta volt a legitimizmustól, amely erőteljes és harcossalakulat volt a közigazgatás esetleges hatalmaskodásaival szemben.

Egyáltalán a harc, az ellenzéki harc mindig kevesebb és kevesebb lesz, ma amikor már a reformok nagy tömege csak jámbor óhajtatást képez.

500 pengőre, ha nem fizet 50 napi elzárásra ítélte a debreceni kir. Törvényszék Szilágyi Lajos bihari főispánt Fráter László és Vásáry József megrágalmazásáért

Ha Szilágyi Lajos jól viseli magát 3 évig, akkor a büntetést elengedik!

Kinos tárgyalási nap volt az október 15-iki, amikor Szilágyi Lajos főispán állott a debreceni kir. Törvényszék Tokay tanácsa előtt, mert Fráter Lászlót 3 ízben rágalmazta meg, Vásáry József felsőházi tag ellen rágalmozó kitételeket irt és Nagy Lajosról azt állította, hogy a népet a falhoz állítja.

A tárgyalás azért is volt érdekes, mert Szilágyi Lajos főispán-sága alatt Fráter Lászlót kényszer nyugdíjazták, a fegyelmi ügyek, eljárások sorozata indult meg elene.

Az egész ügy folyamánya a Berettyóújfaluban tartott kiszgazdapárti közgyűlésnek. E népgyűlés után ugyanis Szilágyi Lajos főispán lapjában cikket irt. Ebben a cikkben támadta meg a sértetteket, akik közül Vásáry és Nagy Lajos a

gyűlés szereplői voltak, míg Fráternek nem volt más bűne, mint hogy a gyűlésen jelen volt és Eckhardt Tibor meghívására Bihar nagybajomról, Berettyóújfaluba az Eckhardt Tibor kocsján utazott.

A sértések közül legsúlyosabb az volt, amelyben Szilágyi Lajos, Frátert, mint tisztességes embert, mint az állam szabad polgárát és mint volt közigazgatási tisztviselőt támadta meg, erősen kifogásolván, hogy merészkedett Fráter egyáltalán politikai gyűlésen megjeleni.

A tárgyalás elején Szilágyi Lajos elégtételt akart adni, bocsánat kérésről volt szó, ezt azonban ellenfelei nem fogadták el, mert keserűnek tartották azt az üldöztetést és hajsztát, amelyben részük volt. Azután Szilágyi Lajos felállott és kijelentette, hogy „közérdekből”

nem kíván valóságát bizonyítani. Ennek a nyilatkozatnak a perrend tartás értelmében a következménye, hogy ellenfeleinek nem lehet szavuk, csak vád és védbeszédek következhetnek, majd a büntetés kiszabása.

Szilágyi Lajos feje tetejére állította e kijelentésével a helyzetet, mert ő „közérdekből” nem akart valóságát bizonyítani, míg ellenfelei „közérdekből” és jogos magánérdekből szeretnék volna bizonyítani, hogy rágalom az amit Szilágyi Lajos róluk állít. Azután a bíróság kihirdette az ítéletet. Az ítéletet már lapunk címében hozzuk. Következett ismét egy humoros része a tárgyalásnak, hogy Szilágyi Lajos „közérdekből” megnyugodott az ítéletben.

Ha ennyi „közérdeket” képviselt Szilágyi ezen a tárgyaláson, akkor kérjük tőle, hogy „közérdekből” miért írta meg azt a sok támadást Fráter László és társai ellen, amely támadásért a bíróság „közérdekből” Szilágyi Lajost méltó büntetésben részesítette.

A tárgyaláson érdekes büntető jogi momentumok merültek fel, amelyek a bíróságnak, a jogászságnak egyaránt fejtörést okoznak ma is. Ilyen az egyesítés problémája, amelyben Szilágyi Lajosnak nagy szerencséje volt, hogy a B. P. alapján összes ügyeit egyesítették. Ha nem egyesítették volna és ki szájuk külön-külön a büntetéseket 3 ízben ítélték volna el Szilágyit, ami után nem lehetett volna többet országgyűlési képviselő. Így egy ízben a többrendbeli rágalmasért kapta Szilágyi Lajos büntetést. Az egyesítés kérdésében hozott bírósági végzés ellen sértek képviselője semmisségi okot jelentett be.

Üdvözölni kell egymást a vitézeknek

Az Országos Vitézi Szék rendelet adott ki a vitézek kölcsönös üdvözlése ügyében. — A rendelet szerint feltétlenül meg kell szünnie annak a helyzetnek, hogy a vitézek egymás között elmulasztják az üdvözlést. A vitézi önévelésből s a tekintélytiszteltetből folyik, hogy a fiatalabb vitéz idősebb vitézi bajtársát üdvözölje.

Hasonlókoru vitézi bajtársak előtt az legyen az irányelv, hogy a kezdeményezés az üdvözlések tekintetében még sohasem volt senki szegényére, sőt ellenkezőleg, az az udvarias és lovagias gondolkodás mellett tesz tanúságot.

Azt a vitézt, aki a rendelet ellen vét, az Országos Vitézi Szék fegyelmi úton vonja felelősségre.

Kontsek Kornél hetven éves

Kontsek Kornél, a Kontsek Kornél női divatüzlet nagy tekintélynek örvendő tulajdonosa, most töltötte be hetvenedik életévét, amelyet szűk családi körben ünnepeelt meg. Kontsek Kornél vérbeli kereskedő, aki már több mint négy évtizede dolgozik ezen a debreceni piacon s ernyedetlen szorgalommal, kiváló tehetséggel itt üzletét a legelső sorába emelte. A nevezetes esemény alkalmából Kontsek Kornélt sokan és melegen üdvözölték.

Előnyös vételből származó férfi és női szövet gyári maradékokat rendkívül olcsó árban most

Kőrösínél vehet

Estélyi ruha különlegességek nagy választékban

Az adósvédelem problémája

Irta: Dr. Mező Kálmán

— III. közlemény —

Amióta a „Tiszántul” hasábjain az adósvédelem kérdésében írott II. tanulmányunk megjelent, azóta a m. kir. kormány 5.000—1937. M. E. sz. alatt kiadta a III. adósvédelmi rendeletét, amelyet mint a Darányi kormány első ilyen rendeletét, nagy érdeklődéssel várt az ország közvéleménye.

A rendelet az alig megterhelt gazdáknak hozott ugyan némi enyhülést, nagy általánosságban azonban súlyos csapást hozott. A védett birtokok száma a védeltség törlesztésével egyre apad s mire ezen rendelet végrehajtása befejeződik, kevés lesz azoknak a száma, akiknek ez komoly segítséget fog jelenteni.

Az ország közvéleménye, amely tisztában van azzal, hogy a mező gazdaságnak, mint az ország köz gazdasági fundamentumának megsegítése egyetemes nemzeti érdek, azt várta a Darányi kormánytól, hogy végre megalkotja az agrár kényszeregyezési eljárás szabályait és az ország mezőgazdasági lakosága számára is létesít egy olyan jogi biztonsági szelepet, amely az életviszonyok nem várt alakulása folytán megnehezült terheket — a kis ekzsztenciák biztosítása céljából — méltányos áthárítással, illetve könnyítéssel enyhíteni fognak.

Ez a jog szerint is, de főleg erkölcsi kötelessége volna a kormánynak. Hogy a szélsőséges politikai agitáció valamelyes mértékben talajt talál magának ebben az országban, ez a körülmény mutatja, hogy a kormánynak a szociális helyzet javítása és a köznyomor enyhítése céljából fogantatva vett intézkedései elégtelennek, hatástalannak bizonyulnak. Ime megalkotta a Gömbös kormány a védeltségi jogintézményét s hatása — amely kezdetben is szűk körű volt — a védeltségi törlések lassu, de biztos gyarapodásával egyre kisebb körben érvényesül.

Mert a védettek száma a védeltségből való kiesése által egyre fogy. És vajjon a visszaállítással talán jelentősebb mértékben fog növekedni? Alig hisszük! Mert, aki a védeltségből kiesett, aligha tud oly mértékben erőre kapni, hogy a védeltség visszaállításához szükséges egy évi kamatot megtudja fizetni, hiszen a sorozatos rossz gazdasági esztendők és a ki méletlen végrehajtások gazdasági erejét azóta teljesen kimerítették. Ha ezeket a nehéz időköt találóan jellemezni óhajtanánk, talán a legbiztosakban a végrehajtások korszakának nevezhetnénk.

Nemzeti önállósítási alap, a szociális nyomor enyhítése, stb. olyan üres szavakká válnak, mint a pelyva, ha a segítés csak annyit eredményez, mint amennyit a védeltség jelentett ezidáig. Mert az 5.000—1937. M. E. számú rendelet sem azoknak, akik a védeltségből kiesettek, vagy pedig azoknak, akiknek a védeltsége még fennáll, nagy általánosságban véve nem nyújt hathatós segítséget. Hogy ez mennyire így van, egy konkrét esettel kívánjuk bebiztosítani. (Jelen esetben kötelező diszkrécióból az érdeklő gazda nevét elváltoztatva írjuk, — adatait azonban pontosan közöljük.)

Kiss István debreceni lakosnak Debrecenben van egy kispolgári lakóháza és 5 hold 1596 négyszögöl területű tanyabirtoka és külön 5 hold 1353 négyszögöl területű földje, amely 12 hold körüli kisbirtokot a védetté nyilvánítás végzés szerint a földbirtoknak 242 Korona 62 fillér kataszteri tiszta jövedelme és a ház 384 pengő házadóalapja mellett a védetté nyilvánítás idején 1933 október havában 8780 pengő marántartozás és 988 pengő adóhátralék terheite. Kiss István küzdött az aszályos esztendők sivar termékedenségevel, fizetett adóban és kamatban annyit amennyit tudott s miután kötelezettségeiért teljes egészében eléget tenni nem tudott, egyik bankhitelezője kérelmére a bíróság védeltségét 1937 tavaszán jogerősen törölte. Tartozása azonban ekkorára már a 988 pengő védett és 1680 P nem védett adóhátralékkal együtt 14368 pengőre emelkedett. Ebből védett tartozás 10 615 28 P., nem védett tartozás 3756 P 78 f.

Az ingatlanok kataszteri tiszta jövedelmének, illetve a házadóalap 30%-ának negyvenszerese 14312 80 P. A védeltség visszaállításához tehát kellene az egy évi szolgáltatás összegeként 409.48 P., de a kizsarat alig 12 holdas kisgazdaság öt gyermek eltartásával terhelve már nem tud 409 P-t sem előteremteni. De még ha ez az összeg meg is volna ilyen terhelés mellett, amely terhelés még könyvjóváírással sem csökkenhet, az 50 évre évesre átalakított tartozás egy évi amortizációja a 3—5 évre elosztott költség és 10 éves adórészletfizetési kedvezmény feltételezése mellett is az első 5 éven át 1466 P., azután pedig évente 1051 P 11 f.-t tenne ki, amit ez a kicsi gazdaság semmi körülmények között nem bír megfizetni.

Kiss István számára tehát nincs segítség. Már megindult lába alatt a föld, ingatlanára az árverési el

járás már folyamatban van s ki tudja mondani valamije, amit nem fog elnyelni a védett hitelezői érdekek.

Szabolcsi burgonyatermelők az ipari burgonya árának minimalizálását kérik

Az ország legnagyobb burgonyatermelő vidékén, Szabolcsban, a termelők akciót indítottak az ipari burgonya legkisebb árának megállapításaért. A kérdés megoldására azt a javaslatot tették, hogy a burgonyakeményítő és a szesz fogyasztói ára alapján törvényen az ipari burgonya legkisebb árának megállapítása. Nem érdektelen megemlíteni, hogy egyúttal a szabolcsi burgonyatermelők az étkezési burgonya árminimálásáról szóló rendeletet hatályon kívül helyezését kívánják. Álláspontjukat azzal indokolják, — hogy az ipari burgonya minimális ára feltétlenül hatással lesz az étkezési burgonya áralakulására.

November 20-ig kell beadni a Főméltóságú Asszony nyomorenyhítő akciójára a segélykérvényeket

A Főméltóságú Asszony címére küldött segélykérvények borítékára feltűnő helyen rá kell írni „Segélykérés”. A kérvényekhez semmiféle okmány sem szükséges. A kérvények legkésőbb november 20-ig beküldendők. Vidéki kérvényeket közvetlenül, a területileg illetékes főispán urakhoz kell benyújtani, mert különben a Főméltóságú Asszonyhoz beküldött vidéki segélykérvények csak késedelemmel jutnak rendeltetési helyükre.

— Uj igazgató a Leszámitoló Banknál. A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank debreceni fióktárhoz Dr. Tamás György igazgatót neveztek ki. Az új igazgató, akinek tehetsége és kitűnő képességei a fővárosi pénzügyi körökben közismertek, már elfoglalta debreceni állását. Dr. Tamás György igazgató az elmúlt héten tisztelgő látogatást tett a debreceni bankvilág vezető egyéniségeinél s mindenütt a legszívesebb fogadtatásra talált.

— Domján püspök Nyiregyházán lesz lelkész. Hosszas huzavona után eldőlt Domján Elek most megválasztott evangélikus püspök lelkészi tisztsége. Erre a nyiregyházi egyház hívta meg a püspököt, de a sátoraljai helyiek felebbezést adtak be. Most a felebbezést vissza vonták s így Domján püspök Nyiregyházára költözik, ahol a püspökség székhelye is lesz.

HÍREK

— Egy év alatt 51 százalékkal drágult a megélhetés. A legutóbbi statisztikai adatok szerint szeptember hónapban a heti léte minimum 63'28 pengőről 63'76 pengőre, vagyis 0'74 százalékkal emelkedett. Ha azonban a mostani árakat az 1935 évi januári árakkal összehasonlítjuk, akkor azt látjuk, hogy jelenleg 11'5 százalékkal többbe kerül a család ellátása, mint 1935. januárjában. Végeredményben a család élelviselésének ellátása 28'9 százalékkal drágult a háború óta és száz mostani pengő békebeli vásárló értéke 77'52 pengőnek felel meg.

— **Meghalt Darányi Gyula**. Az OMGE négy évtizeden át volt ügyésze a napokban 76 éves korában meghalt. Atyja volt Darányi Béla fuura igazgatónak, s nagybátyja a miniszterelnöknek.

— **Erélyes intézkedések jönnek a szélsőségek miatt.** Pesti jelentés szerint igen nagyfontosságú tanácskozás volt kedden délelőtt Széll József belügyminiszternél. A tanácskozáson Ellássy főkapitány, Hetényi, Folyovich, az igazságügy-minisztérium két tisztviselője és a sajtófőnök vett részt. A tanácskozás állítólag összefüggésben áll az úgynevezett szélsőségekkel. A pesti jelentés tudni véli, hogy erélyes intézkedések jönnek.

— **Hatvanhat fillérért hatónapi börtön.** Miskolczi Gyula 49 éves hajduböszörményi lajos szeptember 21-én Hatvanban, a vasúti állomáson felvett a földről egy eldobott vasúti jegyet, kijavította a bévegző keletkezését, felszállt a jeggyel a vonatra és Hortra akart utazni. A kalauz felismerte a hamisítást és Miskolczt átadta a csendőröknek. Az ügyész Miskolczt közokirathamisítással vádolta, mert tetteivel 66 fillér haszonhoz akart jutni. — A bíróság most tárgyalta ezt az ügyet és család miatt hathavi börtönre ítélte.

— **188 millió dollár újsághirdetésért.** Az amerikai napilapkiadók szövetsége most adta ki évi jelentését, amely a hirdetések nagyaránvu fellendüléséről számol be. 1936 ban 17 százalékkal több hirdetés jelent meg az amerikai lapokban, mint az előző esztendőben. Az amerikai nagyipar 188 millió áru hirdetését adott fel a sajtó számára. A napilapokon kívül, a hetilapok és havi folyóiratok is nagy hirdetés fellendülésről adhatnak számot. 1935 ben 144 millió dollár értékű hirdetés látott napvilágot az Egyesült Államok folyóirataiban és szaksajtójában.

— **Ajánlatok városi építkezésre** Debrecen városa a köztemetőben létesítendő nyilvános illemhely építésére október 16-án versenyfegyverlet tartott. Beérkezett hét ajánlat és pedig Smurák József 5530 P, Piros Béla 7650 P, Torma Lajos 7740 P, Filep István 5600 P, Takács Albert 6290 P, Gyenes Antal (csak csatorna és vízvezeték munkára) 660 P végösszeggel.

— **Nyomatványait** készíttesse lapunk nyomdájában.

A tiszadobi választópolgárok nyílt kérelme br. Vay Miklós országgyűlési képviselőhöz

Méltóságos Báró Ur, tisztelt Képviselőnk!

Már van legalább is másfél éve, hogy kértük: legyen szíves közénk is ellátogatni és beszámolót tartani. Kérésünk meghallgatásra nem talált!

Most a nagy alkotmányjogi javaslatok letárgyalása előtt, akkor amidőn az itteni nagybirtokok fojogatnak bennünket, ismételtén kérjük, méltóztassék hozzánk el-

jönni sürgősen s beszámolót tartani, hogy a becsületes és tilkos választójogra, a falatkényérnél is fontosabb becsületes és radikális földbirtokrendezésre, az adóztatás aránytalan voltára, bajos dolgára vonatkozó észrevételeinket és nézeteinket kicserélhessük.

Ne feledkezzék meg rólunk Báró ur, jöjjön már egyszer közénk.

Tiszadobi hívei

Nyugalmat kérünk!

Anélkül, hogy bármi tekintetben sérteni akarnánk, kérelmet intézünk Dr. Juhász Nagy Sándor és Szabó Ferenc ügyvéd urakhoz.

Az urak társasága, több mint két évvel ezelőtt a debreceni választáson azzal agított Hegyemegyi Kiss Pál ellen és Eckhardt Tibor ellen is, hogy már nem szolgálják a függetlenségi elveket, hogy Hegyemegyi Kiss Pál elhagyta a függetlenségi zászlót, nem méltó arra, hogy Debrecen képviselője legyen! alkalmas személy Nagy Viuce.

Még 2 év sem telt le, berobogtak a Független Kisgazdapártba, s rögtön vezető szerepet ohajítottak. Hegyemegyi Kiss Pál távollétében elakarták csapni a régi párt tisztikarát, s magukat megválasztatni. Ehhez is joguk volt, de nekünk is jogunk volt ellentmondani.

Azóta állandóan, azon a címen, hogy tömegek állnak a hátuk mögött, hol a megyében, hol Debrecenben kísérleteznek Független Kisgazdapárti szervezéssel. Ehhez is joguk van.

Tudjuk azt is, hogy a Reformtársaság Bika-beli helyiségében székel az Önök által alakított Független Kisgazdapárt. miután a Hegyemegyi Kiss Pál vezetése alatt állót felszalták. Tudjuk azt is, hogy megvolt az alakuló gyűlés, csak egyet nem értünk. Unosuntalan mért zaklatnak bennünket, hogy csatlakozzunk Önökhöz.

Debrecennek van 120.000 vagy több lakosa, tessék belőle szervezni, de tessék bennünket egyszerűsmindenkorra békében hagyni.

Elvünket is megmondjuk. A mi elvünk egyfelől a Gaal Gaszton Független Kisgazda elgondolásokon, másfelől a függetlenségi gondolatot nyugszik. Ebben az irányban haladunk akkor, amikor arra

szükség lesz. Tehát az Önök meggyőződésére szükségünk nincs, mert mi régebben vallottuk ezeket az elveket, mint Önök közül többen. Azt pedig, hogy Önök legyenek vezérek, ebben a tekintetben lehet más véleményünk.

Tessék csak szervezni Debrecenben. Kiállni küzdelemre, van itt elég téma. Mutassanak először eredményt az urak s bátor férfias kiállást, de méltóztassanak bennünket békében hagyni.

Tisztelettel:

Több függetlenségi

Egy gyengén sikerült NEP beszámoló

Öles reklámok adták hírül, hogy Püspökladányban beszámoló lesz: a kerület honi atyja, Mezei Meissner Károly fog beszámolót tartani 1937. október 17-én. Görögüzes újságcikkekből olvashattuk, hogy megjelenik a NEP-képviselői gárdájának a legnagyobb része s beszédet fog mondani Lázár igazságügy-miniszter, Tasnády Nagy András államtitkár és még sokan. — A helybeli, távoli és közeli éharcos újságok másról sem irtak napokon keresztül.

Eljött a nagy nap, de a kikiáltott NEP-nagyságok nem jelentek meg a beszámolón. Honatyánk megtartotta beszámolóját. A kevés számú, nagybárra függő helyzetben levő hallgatóság előtt tiltakozott Honatyánk az ellen, mintha ő a püspökladányi vallásalapítványi birtoknak lenne kiszemelt igazgatója. Dörgött az ellen is, hogy

Püspökladányban 32,325 kat. holdat kitevő határából mindössze tízezer kat. hold van a püspökladányiak kezén.

Nagyon szépen hangzott ez s meg is tapsolták, csak aztán a képviselőházban ne dörögjön Honatyánk a földbirtokrendezés ellen!

Lehet-e

egyházkerületi főgondnok, akinek csak érettségi bizonyítványa van?

Ezt a közérdekű kérdést az a körülmény vetette fel, hogy dr. Vásáry István ny. városi polgármester városunknak büszkesége és reményessége lemondott a debreceni ref. egyháznál közmegelegedésre viselt főgondnoki díszes méltóságról, melyre legutóbb is 1934 ben választották meg egyhanguan akkor, amidőn dr. Vásáry István becsületéért s hírnevéért a hatalommal szemben nagy harcát vívta.

Dr. Vásáry István lemondásának oka az egyházkerület főgondnokának az a kijelentése volt, miszerint régi tradíció az, hogy a debreceni ref. egyház főgondnoka a mindenkor debreceni polgármester legyen.

Ide vonatkozóan meg kell jegeznünk, hogy a magyarországi ref. egyház alkotmánya szerint (I. t. c. 132. § e. pont) „az egyházkerületi főgondnok közvetlen felügyelő s ellenőrző tisztet gyakorol az egyházkerület főiskoláira, azok szellemi és anyagi ügyeinek vezetésére.”

E törvényes rendelkezésből „tradíció nélkül” is következik az, — hogy érettségi bizonyítvánnyal senki sem lehet az egyházkerület főiskoláinak közvetlen felügyelője, ellenőrzője és szellemi vezetője, annál is inkább, mert az eddigi egyházkerületi főgondnoknak főiskolai végzettsége volt.

Versenyfegyverlet fedanyagszállításra

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye tvh. utainak fenntartásához 1938. évben szükséges 1990 vagon tönri-való terméskő, 535 vagon hengerelési zuzalék, 467 vagon 2—4 cm szemmagyságu fenntartási kavics, 568 vagon 1'5—3 cm szemmagyságu fenntartási zuzalék, összesen tehát 4,323 vagon kőanyag vasúton és vizen való szállításának biztosítására ezennel nyilvános versenyfegyverletet hirdet.

Az ajánlatokat Jász-Nagykun-Szolnok vármegye alispáni hivatalához címezve 1937. évi október hó 29. napjának délelőtt 9 órájáig kell beadni.

Az ajánlatok a benyújtási határnap délelőtt 10 órájától fognak a vármegyei ház baloldali kistermében nyilvánosan és bizottságilag felbonthatni.

Ajánlat tehető az egész, vagy egy részmenyiségre is. A szállítás azonban mindenesetre megosztottan fog kiadni.

Olvassa lapunkat !!!

Bérház, föld, villa, családiház
telek, szőlő és gyümölcsös
vételénél — eladásánál forduljon

Csillag Nándor

ny. banktisztviselő, M. kir. Földmívelésügyi Minisztérium által engedélyezett ingatlanforgalmi irodájához

Nyiregyháza, Nyirvízpalota Széchenyi-ut 1 Tel. 601

Szükség volt-e arra, hogy dr. Görgey Márton ellen az egyeki népgyűlési beszéde miatt eljárást indítsanak?

Felmentő í élet hangzolt el Egyeken 1937. október hó 16 án két napos törvényszéki tárgyalás után abban a rágalmazási perben, amely felhatalmazásra azért indult meg dr. Görgey Márton, lapunk főmunkatársa ellen, mert a vád szerint 1936. szeptember hó 6 án az Egyeken tartott politikai népgyűlésen „Hajdúvármegye közigazgatást hatóságait megrágalmazta.”

Megai Meissner Károly viszont, kit 1935 ben megválasztott képviselőnek jelentettek ki, csak nem régen egyik debreceni törvényszéki tárgyaláson azt hangsúlyozta vadekezésében, hogy dr. Görgey őt és családját súlyosan megsértette, ezen az egyeki népgyűlésen.

A felmentő ítélettel befejezett eme törvényszéki eljárás a népgyűlésre kirendelt hatósági biztos jelentése alapján indult meg, amelyre vonatkozóan maga a kir. ügyész a főtárgyalás folyamán jegyezte meg, hogy amidőn ez a hatósági jelentés a kezei közé került, kénytelen volt annak pongyolását, értelmetlen voltát és zavarosságát észlelni s megállapítani, hogy abban semmiféle tényállásbeli rész nincs. A jelentést készítő hatósági biztos, aki a községnek egyik vezetője volt, tanuképpen kihallgattatván viszont azt adta elő, hogy ő bizony a népgyűlésen elhangzott egyes beszédekről feljegyzéseket nem készített, s jelentését a népgyűlés lezajlása után csak két nap múlva emlékezetből akként írta meg, hogy nem szó szerint használt kifejezéseket írta be jelentésébe, hanem azt csak értelem szerűleg készítette el.

Eddig a rideg tényállás. Mind-ebből pedig a köz érdekében több, nagy tanulságot vonhatunk le.

Az eljárás Hajdúvármegye közigazgatási hatóságainak megsértése miatt felhatalmazásra indult meg. Megai-Meissner szerint viszont dr. Görgey őt és családját sértette meg súlyosan. A kir. ügyész szerint a zavaros, pongyola és értelmetlen hatósági jelentésben semmiféle tényállás nem volt. Joggal kérdezzük ezért a köz érdekében hogy akkor mi szükség volt arra, hogy ezt a büntügyi eljárást kiterjeszkeljék s mi szükség volt arra, hogy az államkincstárnak minden elfogadható ok nélkül annyi kiadást okozzanak?

De menjünk tovább a belügyminiszter Hajdúvármegye közigazgatási hatóságai sérelmére elkövetett rágalmazás megtorlása céljából adta meg a kir. ügyésznek a felhatalmazást. Ugyan mivel is sértette meg, ugyan mivel rágalmazta meg dr. Görgey Márton a megyei hatóságokat, kik közé tartozott ő is csak nem régen is? Talán azzal, hogy rámutatott arra,

miszerint a Hajdúvármegyében észlelhető „politikai fiahordás” a püspökladányi járás egyes községeiben a kihágási ítéletek felsőbb elbírálásakor egészségtelen állapotot teremthet? Hát elképzelhető az a kir. bíróságoknál, hogy az apa bírálja felül a fia nevében hozott ítéletet, vagy hogy a még olyan nagyképzettségű vő, illetve sógor támogassa ügyfelét akkor, amidőn annak ügyesbajos dolgában az após, illetve a sógor bíráskodik?

Lapunk legutóbbi számában „A nepotizmus” című cikkben rámutattunk az családi uralomnak közszempontjából nem kívánatos eredményeire. Rámutattunk arra, hogy bizony keserves sor vár mindazokra, akik a családi uralom ellen véteni merészkednek, rámutattunk arra, hogy a nép megvazalúsává válik a nepotikus törekvéseknek, miért is a magyar közéletből a nepotizmust a közszempontjából ki kell irtani.

A felmentő ítélettel bebizonyosodott, hogy dr. Görgey az 1936. évi szeptemberi hajdúvármegyei közállapotokról mondott jogos és megengedett tárgyilagos kritikát. Ebben az időben ugyanis a NEP-élharcosok lehetetlen és elképzelhetetlen módon zaklatták, nyomták, s üldözték a kerületnek azokat a lakosait, akik nem voltak hajlandók „a politikai fiahordók” családi uralmát vakon

szolgálni és nem voltak hajlandók az élharcosok új ezereztendőit bömbölő és tajtékzó szájjal üvöltő fenyegetéskedése előtt megrettenve, fejet hajtani, hanem a politikai szélkakasokat semmibe sem véve, megingás nélkül Kossuth Lajos célkitűzéseit tartották országunk érdekében megvalósítandóknak. Ezek az élharcosok aztán nemcsak embertelen és szörnyűséges módon törettek össze és ve-reettek felholtra ártatlan embereket, de a mezőrendi, a tüztendősveti és az egészségügyi kihágásoknak olyan tömeget zúdították a nyakas magyarok nyakába, hogy ilyenre még a legborzalmasabb jabbancidőkben sem volt példa. És ezeket a nyakas, gerinces magyarokat még sem sikerült megtörni, mert ha már a világháború vérvetaraiban és a kommunizmus örültségei között is megállották helyüket, hát akkor az élharcos világ paprikajancsi erőlködése csak nem teszi őket szelid báránykakká. Ez pedig ennek a népnek politikai érettsége mellett tesz megdöntő letlen tanubizonyságot.

De a tanuvallomásból még egy komoly jelenséget is észre kell vennünk: bár az élharcos gyászvitézek helyeiken maradtak, csak kissé megfakult a gunyájuk, az eddigi, nekik rémitőnek tetsző fogcsattogatásukat, melyet azonban csak kinevettek embereink, mintha abba hagyták volna. A tanuvallomások szerint az utóbbi 3-4 hónap alatt mintha valamivel enyhült volna a helyzet. Mintha az élharcos gyászvitézek ütötköpett, öblös dudáikból valamivel nyájasabb dalokat iparkodának kicsiholni, igaz ugyan, hogy a kicsalt dallamokban temérdek a hamis hang s némelyek be is szédültek a mekegő muzsikának, de a nagy többség rögtön megismerte a billentyűket hamisan mozgató levitézlet hősök újainak játékát s meg is jegyezték, hogy a farkas nem válik bárányvá még akkor sem, ha történetesen báránybőrbe bujlik s láthatja mindenki, hogy a józan, hazáját szerető magyar parasztot, nemzetünknek ezt az utól-

só reménységét megtévesztetni nem lehet. Erzi s tudja ezt a nép a benne rejlő országfenntartó és országmentő nagy erőt s tisztán látja kitűzött célját, azt nevezetesen, hogy országuuk fennmaradása érdekében is proletársorból fel kell emelkednie s öntudatos, gerinces kisgazdatársadalommá kell átalakulnia.

Mer csak így lesz új ezereztendő!

Frissen Kipihelve Uj erőben

láthat ügyei elintézéséhez
Budapesten
ha Debrecenből

hálókoscsiban utazik

Egységes díjszabás
az egész országban

III. osztály P 5.—

II. osztály P 7.50

I. osztály P 10.—

30 napig érvényes térítijeg váltásánál

25% kedvezmény!

Váltsa meg hálókocsi jegyét a
Menetjegyirodában

Tiszóntul

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN, PIAC UCCA 77. SZÁM
NYIREGYHAZA, BOCSKAY UCCA 19. SZ
Nyiregyházi szerkesztő: Vertse K. Andor

Előfizetési ár: Egy évre 6.— pengő

Felölös kiadó: HEGYMEGI KISS PÁL
Felölös szerkesztő: CSABA ISTVÁN
Főszerkesztő: TAHY ENDRE dr
Főszerkesztő helyettes: Dr. BIRÓ JÓZSEF
Főmunkatársak: Dr. Görgey Márton,
dr Hegyemegi Kiss Pál, Jékely László

DEUTSCH KÖNYVNYOMDA NYOMÁSA

Mielőtt

nyomtatvány- szükségletét

beszerzi

saját érdekében győződjön meg

DEUTSCH-NYOMDA

olcsó árairol

Debrecen, Piac ucca 77